

**Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Białymstoku
Spółka Akcyjna**

REGULAMIN

obsługi podróżnych, odprawy oraz
przewozu osób, bagażu i rzeczy

Załącznik do Zarządzenia Nr 1/23/12/2010
Zarządu PKS w Białymstoku Spółka Akcyjna
z dnia 23 grudnia 2010 r.

Obowiązuje od dnia 1.01.2011 r.

ROZDZIAŁ I

Podstawa prawna, przedmiot oraz zakres zastosowania regulaminu

§ 1

1. Regulamin wydany zostaje na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo Przewozowe (Dz.U. z 2000 r Nr 50, poz. 601 ze zm.) oraz dla wykonania obowiązku nałożonego postanowieniem art. 18b ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2088 ze zm.).

2. Regulamin określa warunki obsługi podróżnych, odprawy oraz przewozu osób, bagażu i rzeczy w transporcie autobusowym wykonywanym przez **Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Białymstoku Spółkę Akcyjną**, zwane dalej „Przewoźnikiem”.

3. Regulamin stosuje się do przewozu osób i rzeczy w zakresie obejmującym:

- a) przewozy regularne i przewozy regularne specjalne,
- b) przewozy grupowe.

§ 2

1. Użyte w niniejszym regulaminie określenia oznaczają:

- a) **przewóz regularny** - publiczny przewóz osób i ich bagażu polegający na przewozie w określonych odstępach czasu i określonymi trasami na zasadach określonych w Ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym i Ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe,
- b) **przewóz regularny specjalny** - niepubliczny przewóz regularny określonej grupy osób – w szczególności regularne dojazdy dzieci i młodzieży do szkół, pracowników do danego zakładu pracy, przewozy żołnierzy,
- c) **przewóz okazjonalny** - przewóz osób nie będący przewozem regularnym ani regularnym specjalnym, wykonywany na zlecenie organizatora przewozu,
- d) **przewóz grupowy** - przewóz wykonywany w czasie i na warunkach uzgodnionych w umowie zawartej między przewoźnikiem, a organizatorem przewozu na rzecz osób trzecich - tj. uczestników przewozu grupowego,
- e) **linia komunikacyjna** - połączenie komunikacyjne pomiędzy dwoma wskazanymi w rozkładzie jazdy miejscowościami, o dowolnej liczbie kursów, w tym także kursów, które rozpoczynają się lub kończą na przystankach w miejscowościach wymienionych w tym rozkładzie jazdy,
- f) **kurs autobusowy** - każdy przejazd, w jednym kierunku, autobusu wykonującego przewóz regularny w ramach linii komunikacyjnej,
- g) **przystanek** - miejsce przeznaczone do zatrzymywania się autobusów, realizujących przewozy regularne lub regularne specjalne, w celu zabrania lub wysadzenia pasażerów, oznaczone znakiem D-15,
- h) **punkt odprawy** - przystanek autobusowy, dworzec lub przystanek dworcowy będący miejscem rozpoczęcia lub zakończenia przewozu określonej osoby lub inne określone miejsce dla grupy osób w przewozie grupowym,
- i) **autobus** - pojazd samochodowy skonstruowany z przeznaczeniem do przewozu więcej niż 9 osób na miejscach dla pasażerów,
- j) **taryfa** – taryfa przewozu osób i bagażu w międzymiastowej komunikacji autobusowej,
- k) **EM-karta** – elektroniczna wersja biletu miesięcznego,
- l) **przesyłka** – rzeczy wysłane przez Nadawcę do Odbiorcy za pośrednictwem PKS w Białymstoku na warunkach określonych w odrębnym regulaminie,
- ł) **regulamin** – regulamin obsługi podróżnych, odprawy oraz przewozu osób, bagażu i rzeczy w transporcie autobusowym wykonywanym przez Przewoźnika.

ROZDZIAŁ II

Przepisy ogólne

§ 3

1. Przewoźnik osób w przewozach regularnych jest zobowiązany do przewozu osób i rzeczy w zakresie wynikającym z podanego do publicznej wiadomości rozkładu jazdy autobusów oraz w zakresie powszechnie obowiązujących przepisów prawa i niniejszego regulaminu.
2. Zawarcie umowy przewozu w przewozach regularnych następuje przez nabycie biletu na przejazd (przewóz bagażu), udokumentowanie uprawnień do przejazdu bezpłatnego lub przez samo zajęcie miejsca w autobusie.
3. Przewóz uważa się za rozpoczęty z chwilą, gdy autobus, w którym znajduje się podróżny ruszy z miejsca odjazdu.

§ 4

1. Sposób ustalania i wysokość opłat za przewóz osób i rzeczy oraz zakres i warunki realizacji uprawnień do przejazdów ulgowych i bezpłatnych, określa stosowana przez Przewoźnika taryfa.
2. Przewoźnik podaje do wiadomości publicznej aktualne tabele opłat taryfowych i zapewnia zainteresowanym podróżnym bezpłatny wgląd do obowiązujących go przepisów przewozowych.

§ 5

1. Przewoźnik jest zwolniony z obowiązku przewozu, jeżeli:
 - a) zachodzą uniemożliwiające przewóz okoliczności, których przewoźnik nie mógł uniknąć, ani zapobiec ich skutkom,
 - b) klient nie zastosował się do przepisów przewozowych lub postanowień regulaminu,
 - c) ze względu na rodzaj przewozu nie ma możliwości jego wykonania przy użyciu posiadanych środków transportowych,
 - d) w innych przypadkach przewidzianych w regulaminie.

§ 6

1. Podczas wystąpienia trudnych warunków drogowych lub atmosferycznych Przewoźnik dopuszcza możliwość opóźnienia w kursowaniu autobusów, mając na celu bezpieczeństwo pasażerów. W wyjątkowych okolicznościach, wywołanych siłą wyższą, mogą nastąpić także odwołania lub skrócenia niektórych kursów autobusowych. Z zastrzeżeniem zapisów niniejszego Regulaminu Przewoźnik ponosi wobec podróżnego odpowiedzialność za szkodę w razie przedwczesnego odjazdu autobusu oraz za szkodę powstałą wskutek opóźnionego przyjazdu lub odwołania czy skrócenia kursu przewidzianego w rozkładzie jazdy. Przestanką odpowiedzialności Przewoźnika jest zawarcie przez Przewoźnika i podróżnego ważnej umowy przewozu, dotyczącej niewykonanego lub nienależycie wykonanego kursu przez Przewoźnika.
2. Za rzeczy i zwierzęta, które podróżny przewozi ze sobą pod własnym nadzorem Przewoźnik ponosi odpowiedzialność jedynie wtedy, gdy szkoda powstała z jego winy.
3. Przewoźnik odpowiada, z zastrzeżeniem poniższych ustępów, za rzeczy podróżnego umieszczone przez obsługę autobusu na czas przewozu w schowku bagażowym autobusu, ponosząc skutki ich utraty, ubytku, lub uszkodzenia.
4. Jeżeli regulamin nie stanowi inaczej, Przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności za straty pośrednie ani utracone korzyści. Odpowiedzialność za szkodę w rzeczach przewożonych przez podróżnego ograniczona jest do wartości tych rzeczy, jednakże Przewoźnik nie odpowiada za szkodę w rzeczach przekraczającą kwotę 400,- zł.
5. Przewoźnik nie ponosi też odpowiedzialności za utratę, uszkodzenie lub ubytek w rzeczach podróżnego, o których mowa w ust. 3, jeżeli utrata, uszkodzenie lub ubytek:
 - a) powstały z przyczyn występujących po stronie podróżnego lub
 - b) nie zostały wywołane winą Przewoźnika lub
 - c) powstały z właściwości rzeczy albo
 - d) powstały wskutek siły wyższej.
6. Powstanie szkody, na którą podróżny został narażony podczas przewozu, powinno być zgłoszone niezwłocznie po jej ujawnieniu i wymaga pisemnego potwierdzenia przez obsługę autobusu.
7. Zakres i wysokość odszkodowania należnego podróżnemu poszkodowanemu z winy przewoźnika ustala się na zasadach określonych przepisami ustawy Prawo przewozowe i Kodeksu cywilnego.

§ 7

1. Podróżny odpowiada za zawinione przez siebie lub przez osobę pozostającą pod jego bezpośrednią opieką uszkodzenie, zanieczyszczenie autobusu albo innych urządzeń Przewoźnika i obowiązany jest zapłacić odszkodowanie z tego tytułu w wysokości rzeczywistych kosztów wyrządzonej szkody. Za szkody określone w zdaniu poprzednim solidarną odpowiedzialność wraz z podróżnym ponosi organizator przewozu grupowego, przewozu okazjonalnego lub zleceniodawca przewozu regularnego specjalnego.

2. Osoby poniżej 13 roku życia mogą korzystać z przewozu wyłącznie pod opieką osoby dorosłej bądź za pisemną zgodą opiekuna prawnego, który tym samym ponosi pełną odpowiedzialność cywilną za działania osoby małoletniej. Przewoźnik nie sprawuje opieki nad osobami małoletnimi, w tym podróżującymi bez opieki osoby dorosłej.

§ 8

1. Tryb wzajemnego dochodzenia roszczeń przez Przewoźnika i usługobiorcę w postępowaniu sądowym (po wyczerpaniu drogi reklamacji/wezwania), określają przepisy art. 75 ustawy Prawo przewozowe.

2. Warunki składania i szczegółowy tryb załatwiania reklamacji regulują przepisy Rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24.02.2006 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 38, poz. 266).

ROZDZIAŁ III

Przewóz osób w komunikacji regularnej

§ 9

1. Przewoźnik obowiązany jest zapewnić podróżnym odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny oraz wygody i należytej obsługi zarówno w dworcowych punktach odprawy, jak też podczas przewozu taborem autobusowym.

2. Przewoźnik ogłasza:

a) we wszystkich punktach odprawy - rozkłady jazdy, określające przestrzenny i czasowy zakres oferty przewozowej,

b) w dworcowych punktach odprawy - informacje o cenach i warunkach sprzedaży biletów, godzinach otwarcia kas biletowych oraz wyciąg ważniejszych przepisów przewozowych i porządkowych.

3. Przewoźnik zapewnia podróżnym za pomocą urządzeń nagłaśniających bieżącą informację o odjazdach autobusów z dworcowych punktów odprawy, a w razie zakłóceń w regularności ruchu podaje komunikaty o ich przyczynie i przewidywanym czasie trwania.

4. Przewoźnik może ustalić, że z pewnych kursów autobusowych mogą korzystać w pierwszej kolejności określone podróżni, np. posiadacze biletów miesięcznych, ogólnodostępnych i szkolnych.

5. Ograniczenie powszechności dostępu do niektórych kursów w komunikacji regularnej podaje się w rozkładzie jazdy oraz na dworcowych i przystankowych tablicach z godzinami odjazdów autobusów.

§ 10

1. Podróżny obowiązany jest posiadać ważny bilet lub dokument uprawniający do przejazdu bezpłatnego i okazywać go na żądanie obsługi autobusu i organów kontroli. Bilet stanowi dowód zawarcia umowy przewozu i nabycia uprawnienia do określonego w nim przejazdu. Przewoźnik, który wydał bilet, obowiązany jest do świadczenia przewozu zgodnie z treścią biletu na rzecz jego nabywcy.

2. W bilecie na przejazd określa się wysokość należności oraz dane niezbędne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego, a w bilecie imiennym uprawniającym do przejazdów wielokrotnych także tożsamość jego posiadacza.

3. Bilet wolno odstąpić innej osobie tylko wtedy, gdy nie jest imienny, a przejazd nie został rozpoczęty.

4. Bilet uprawnia do przejazdu określonym kursem autobusowym i nie daje prawa do przerwy w podróży na przystankach pośrednich na trasie przewozu. Przy przejazdach z przesiadaniem podróżny winien nabyć na każdy kurs oddzielny bilet.

5. Przejazd posiadaczy biletów miesięcznych ogólnodostępnych i szkolnych innym kursem, niż określony na bilecie, Przewoźnik obowiązany jest dopuścić w miarę wolnych miejsc w autobusie.

6. Bilety okresowe bez wyznaczonych godzin przejazdu uprawniają ich posiadaczy do pierwszeństwa przy zajmowaniu wolnych miejsc w autobusie tylko przed osobami nie posiadającymi żadnego dokumentu uprawniającego do przejazdu.

7. W razie utraty biletu podróżny traci prawo do dalszego przejazdu i winien wykupić bilet ponownie. Wtórników biletów utraconych uprawniających do przejazdów jednorazowych, nie wydaje się, za wyjątkiem biletów miesięcznych.

8. W przypadku stosowania elektronicznych biletów miesięcznych pierwsza EM-karta wydawana jest bezpłatnie. W razie zagubienia lub zniszczenia następną Em-kartę wydaje się po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej aktualnie obowiązującej i okazaniu paragonu fiskalnego (bilet papierowy). EM-karta bez biletu papierowego jest nieważna.

§11

1. Podróżny obowiązany jest nabyć bilet na przejazd przed rozpoczęciem przewozu w kasie biletowej na dworcu autobusowym lub w innym punkcie sprzedaży biletów, a w razie braku takiej możliwości - u kierowcy autobusu.

2. Sprzedaży i przedsprzedaży biletów dokonuje się zasadniczo według kolejności zgłaszania się podróżnych. Inwalidzi o widocznym kalectwie, kobiety ciężarne, osoby z małymi dziećmi na ręku, oraz inne osoby uprawnione na mocy odrębnych przepisów, mogą nabyć bilet poza kolejnością.

3. Przewoźnik wyznacza w razie potrzeby i w miarę możliwości oddzielne kasy biletowe do sprzedaży biletów miesięcznych ogólnodostępnych i szkolnych. Warunki nabywania i korzystania z tych biletów określa taryfa.

4. Posłowie na Sejm i Senatorowie RP oraz okaziciele dokumentów uprawniających do bezpłatnego przejazdu powinni przed zamierzoną podróżą dokonać w kasie biletowej rezerwacji miejsca na przejazd autobusem. Prawo zamówienia miejsca w tych przypadkach przysługuje poza kolejnością.

5. Podróżny z wykupionym biletem w kasie powinien stawić się na stanowisko odjazdowe autobusu na co najmniej 5 minut przed planowanym odjazdem autobusu. W przypadku późniejszego stawienia się pasażera na stanowisko odjazdowe przed odjazdem autobusu, kierowca autobusu ma prawo do odmowy zabrania pasażera, jeśli w autobusie zabraknie wolnych miejsc. W takiej sytuacji pasażerowi przysługuje prawo zwrotu wykupionego biletu i odzyskania uiszczonej za bilet ceny.

6. Podróżny, który nie nabył biletu w kasie, oraz osoba wsiadająca na przystanku, na którym nie ma kasy, może nabyć bilet w autobusie pod warunkiem, że są w nim jeszcze wolne miejsca, a brak biletu zgłosi obsłudze przed wejściem lub bezpośrednio po wejściu do autobusu.

7. Płacąc za przejazd podróżny zobowiązany jest żądać wydania biletu, oraz sprawdzić czy jest on właściwy.

§12

1. Podróżny, który posiada bilet na przejazd ma prawo:

a) przejazdu w zakresie na jaki opiewa bilet i w określonym autobusie,

b) przewiezienia ze sobą bezpłatnie:

– jednego dziecka w wieku podanym w taryfie, jeżeli nie żąda dla niego osobnego miejsca,

– rzeczy zaliczanych do bagażu ręcznego (§ 18, ust. 2),

– małych zwierząt (oprócz psa) i ptaków (§ 18, ust. 8),

– składanego wózka inwalidzkiego, jeśli jest inwalidą poruszającym się przy jego pomocy,

c) przewiezienia za opłatą przewidzianą w taryfie, na podstawie biletu bagażowego, rzeczy umieszczonych w osobnym schowku bagażowym autobusu.

2. Podróżny obowiązany jest zachować bilet na przejazd i na przewóz bagażu do czasu zakończenia podróży, oraz dbać o to, aby wsiąść do właściwego autobusu i wysiąść z niego na właściwym przystanku.

§13

1. Miejsce zatrzymywania się autobusów w przewozach regularnych wskazują oznaczone odpowiednimi znakami przystanki autobusowe.

2. Nazwy przystanków autobusowych, ze wskazaniem zatrzymujących się na nich autobusach, podaje się do wiadomości publicznej w rozkładzie jazdy.

3. Do obowiązków kierowcy należy zatrzymanie autobusu na przystankach przewidzianych w rozkładzie jazdy.

4. Kierowca obowiązany jest wstrzymać odjazd autobusu ruszającego z przystanku w celu zabrania podróżnego sygnalizującego zamiar przejazdu autobusem.

5. Podróżni mogą wsiadać i wysiadać z autobusu tylko na przystankach umieszczonych w rozkładzie jazdy.

6. Prośbę zatrzymania autobusu między przystankami uwzględnia się jedynie w przypadku, gdy podróżny zamierzający wsiąść lub wysiąść z autobusu zalicza się do osób wymagających specjalnej opieki i nie zagraża to bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

7. Autobus, w którym nie ma urządzeń sanitarnych, kierowca powinien zatrzymać na prośbę podróżnego w najbliższym odpowiednim miejscu.

8. Osobę, która doznała w drodze nagłej niedyspozycji lub ataku choroby, kierowca autobusu ma obowiązek dowieźć bezpośrednio do najbliższego punktu pomocy medycznej.

§14

1. Przy wsiadaniu do autobusu i wysiadaniu z niego, oraz podczas przewozu, podróżny obowiązany jest stosować się do przepisów porządkowych ogłaszanych przez Przewoźnika oraz do wskazówek kierowcy, który odpowiada za zapewnienie właściwych i bezpiecznych warunków przewozu osób i rzeczy.

2. Przy zajmowaniu przez podróżnych miejsc w autobusie przewoźnik uwzględnia pierwszeństwo przejazdu przysługujące równorzędnie (według kolejności wsiadania) posiadaczom ważnych na dany kurs biletów miesięcznych ogólnodostępnych i szkolnych, oraz osobom z biletami jednorazowymi, zakupionymi na ten kurs w kasie biletowej.

3. Podróżny może zająć w autobusie jedno miejsce dla siebie, oraz po jednym miejscu dla każdej jadącej z nim osoby, której bilet może okazać.

4. Numery miejsc widniejące na biletach nabytych w kasie obowiązują tylko w autobusach pośpiesznych. W przypadku kursów zwykłych o miejscu zajęтым w autobusie decyduje kolejność wsiadania.

5. W autobusach pośpiesznych z miejscami numerowanymi, miejsce wskazane na bilecie przysługuje podróżnemu tylko przy wsiadaniu na przystanku, z którego autobus rozpoczyna jazdę. Wsiadając na przystanku pośrednim, podróżny może zająć swoje miejsce oznaczone numerem na bilecie, jeżeli nie zostało ono jeszcze zajęte przez innego podróżnego, albo inne wskazane przez kierowcę, o ile w autobusie są nadal wolne miejsca.

6. Podróżny zajmujący miejsce oznaczone napisem: „dla inwalidy” lub „dla osoby z dzieckiem na rękę”, winien je zwolnić dla osoby uprawnionej. Nie dotyczy to pasażerów autobusów pośpiesznych, którzy posiadają bilety z wyznaczonymi numerami miejsc.

7. W czasie jazdy podróżny powinien zachować rozwagę i ostrożność, a w szczególności nie powinien otwierać drzwi i okien bez zgody kierowcy, wyrzucać przez nie jakichkolwiek przedmiotów oraz wskakiwać i wyskakiwać z autobusu będącego w ruchu.

8. Podróżnemu nie wolno zachowywać się w autobusie w sposób utrudniający pracę kierowcy i uciążliwy dla współpodróżnych.

9. We wszystkich autobusach komunikacji publicznej obowiązuje ustawowy zakaz palenia tytoniu przez podróżnych i obsługę.

§ 15

1. Przewoźnik nie dopuszcza do przewozu i ma prawo - korzystając w razie potrzeby z pomocy organów porządkowych - usunąć z autobusu, lub z obiektu dworcowego, osoby:

- 1) odmawiające uiszczenia należności za przejazd autobusem,
- 2) nie przestrzegające, pomimo upomnienia, obowiązujących przepisów i nie podporządkowujące się wskazówkom personelu przewoźnika,
- 3) nietrzeźwe, zakłócające spokój i wywołujące swym zachowaniem zgorszenie publiczne,
- 4) znajdujące się w stanie, który z różnych względów może być uciążliwy lub niebezpieczny dla otoczenia,
- 5) mogące zabrudzić inne osoby oraz zanieczyścić wnętrze autobusu lub pomieszczenia dworcowe,
- 6) nie spełniające warunków granicznej odprawy celno-paszportowej w autobusach obsługujących regularną komunikację międzynarodową.

2. Osobom wymienionym w ust. 1 pkt 2-6 przysługuje zwrot należności stosowany do niewykorzystanego z ich winy świadczenia przewozowego, po potrąceniu części należności tytułem odstępnego (§ 16, ust. 8).

3. Obsługa autobusu ma prawo odmówić zabrania do przewozu większej ilości osób niż wynosi liczba miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym pojazdu. Kierowca jest obowiązany umieścić za szybą czołową pojazdu tablicę informującą o tym podróżnych oczekujących na przystankach.

§ 16

1. Za całkowicie lub częściowo niewykorzystany bilet na przejazd jednorazowy przewoźnik obowiązany jest zwrócić stosowną kwotę należności pod warunkiem, że podróżny dokona zwrotu biletu lub uzyska poświadczenie niewykorzystania biletu przed upływem terminu jego ważności.

2. Nie wymagają poświadczenia bilety całkowicie niewykorzystane, zwrócone w kasie Przewoźnika najpóźniej w przeddzień daty ważności biletu.

3. Podstawą do obliczenia zwracanej należności jest cena niewykorzystanego biletu, zwróconego:

- a) bezpośrednio w kasie nabycia, co najmniej na 15 minut przed rozpoczęciem przejazdu (należność zwraca kasa biletowa),
- b) w trybie reklamacji złożonej na piśmie w terminie 30 dni od daty ważności biletu, po uprzednim poświadczeniu jego niewykorzystania (należność zwraca przewoźnik obsługujący dany kurs).

4. Poświadczenia o niewykorzystaniu biletu dokonuje:

- a) przed rozpoczęciem przejazdu - uprawniony pracownik przewoźnika (dyżurny ruchu lub kasjer biletowy) w początkowym punkcie odprawy,
- b) po rozpoczęciu przejazdu (w razie częściowego niewykorzystania biletu) obsługa autobusu.

5. Bilet poświadczony jako niewykorzystany uprawnia podróżnego wyłącznie do ubiegania się o zwrot zapłaconej należności; nie przedłuża się ważności tego biletu na przejazd w późniejszym terminie, a podróżny powinien wykupić nowy bilet.

6. Należność za częściowo niewykorzystane bilety zwraca się wyłącznie na podstawie reklamacji; obsługa autobusu nie jest uprawniona do zwrotu pieniędzy.

7. Do obliczenia zwracanej należności przyjmuje się:

- 1) za bilety na przejazd jednorazowy:
 - a) w razie całkowitego niewykorzystania biletu - zapłaconą należność;
 - b) w razie częściowego niewykorzystania biletu - różnicę między zapłaconą należnością, a należnością przypadającą za wykonane świadczenie.
- 2) za bilety na przejazd wielokrotny:
 - a) zapłaconą należność za bilet zwrócony przed pierwszym dniem terminu jego ważności (zwrot przyjmuje kasa biletowa),
 - b) należność proporcjonalną do liczby niewykorzystanych przejazdów, o ile bilet został zwrócony w okresie jego ważności, w trybie pisemnej reklamacji.

8. Nie przysługuje zwrot należności za bilety niewykorzystane z przyczyn zawinionych przez podróżnego, zwracane po terminie ich ważności lub po odjeździe autobusu, w którym winny być

wykorzystane, chyba, że podróżny uzyskał wcześniej poświadczenie niewykorzystania biletu lub udokumentował, że nie mógł go wykorzystać z powodu choroby albo innych ważnych przyczyn, całkowicie od niego niezależnych.

9. Od zwracanych należności za niewykorzystany bilet przewoźnik potrąca 10% odstępnego.

10. Nie stosuje się potrącenia odstępnego i zwraca podróżnemu całą należność zapłaconą za przejazd, jeżeli odstąpił on od umowy przewozu z przyczyn występujących po stronie Przewoźnika (np. przerwy w ruchu i utraty połączenia na skutek awarii autobusu, albo odwołania bądź znacznego opóźnienia kursu przewidzianego w rozkładzie jazdy) i nie skorzystał z przewozu zastępczego.

11. Przepis ust. 9 nie ma zastosowania do przejazdów odbywanych na podstawie biletów na przejazd wielokrotny.

§17

1. Podróżny, u którego organ kontrolny przewoźnika ujawnił brak ważnego biletu na przejazd lub na przewóz rzeczy i bagażu podlegającego opłacie, a także podróżny nie mogący udokumentować uprawnień do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego obowiązany jest do uiszczenia należności przewozowych oraz opłaty dodatkowej, której wysokość podaje taryfa.

2. Opłatę, o której mowa w ust. 1 stosuje się również w przypadku stwierdzenia, że podróżny zabrał do autobusu rzeczy wyłączone z przewozu lub spowodował bez uzasadnionej przyczyny zatrzymanie, opóźnienie albo zmianę trasy przejazdu autobusu.

3. Należność przewozową za drogę, którą podróżny przebył bez biletu pobiera się według taryfy normalnej, nie uwzględniając ewentualnych uprawnień do ulgi. Jeżeli miejsca rozpoczęcia przejazdu nie można ustalić, należność tą oblicza się za całą drogę przebytą przez autobus.

4. Podróżny, który podczas kontroli w autobusie odmawia uiszczenia należności za bilet obowiązany jest opuścić pojazd na żądanie przedstawiciela Przewoźnika, co nie zwalnia podróżnego z obowiązku zapłaty należności za bilet w ciągu kolejnych 7 dni. Podróżny, który odmawia uiszczenia opłaty dodatkowej, może kontynuować podróż jeżeli wylegitymuje się dokumentem tożsamości i podpisze zobowiązanie do zapłaty należnej kwoty w terminie 7 dni od daty przyjęcia wezwania. W przeciwnym razie organ kontrolny może na najbliższym przystanku usunąć podróżnego z autobusu.

5. Należność nie uiszczona w terminie podanym w ust. 4 podlega przymusowemu ściągnięciu wraz z kosztami dodatkowego postępowania.

6. Ujawnione u podróżnego bilety sfałszowane i podrobione zatrzymuje się i przekazuje z odpowiednim wnioskiem Policji. Osobę posługującą się takim biletom lub dokumentem traktuje się jako jadącą bez ważnego biletu.

ROZDZIAŁ IV

Przewóz rzeczy podróżnego

§ 18

1. Rzeczy dopuszczone do przewozu mogą być przewożone, w zależności od ich rozmiarów, wewnątrz autobusu lub w oddzielnym schowku bagażowym.

2. Wewnątrz autobusu mogą być przewożone łatwe do przenoszenia przedmioty, stanowiące bagaż ręczny, które:

a) nie tamują przejścia, nie przeszkadzają podróżnym i nie narażają ich na niewygodę lub niebezpieczeństwo,

b) są trzymane przez podróżnego w ręku lub na kolanach,

c) nie wymagają dla ich rozmieszczenia więcej przestrzeni niż ta, którą podróżny ma do swojej dyspozycji na półce, nad zajmowanym fotelem lub pod nim.

3. Za rzeczy przewożone wewnątrz autobusu nie pobiera się opłaty, za wyjątkiem bagażu nie spełniających warunków zawartych w ust. 2 punkt b i c.

4. Rzeczy nie spełniające kryteriów określonych w ustępie 2 przewozi się w schowku bagażowym.

5. Za każdą sztukę rzeczy (bagażu) przewożonych w schowku bagażowym pobiera się opłatę określoną w taryfie stosowanej przez Przewoźnika. Na rzeczy te wydaje się podróżnemu bilet bagażowy i zaopatruje się je w nalepkę (wywieszke) identyfikacyjną na liniach pośpiesznych.

6. Na liniach innych niż linie pośpieszne podróżny może przewieźć w autobusie psa. Pies musi być trzymany na smyczy i mieć nałożony kaganiec, a jego opiekun musi okazać przy wsiadaniu do autobusu ważne świadectwo szczepienia psa. Za przewóz psa (bez względu na jego wielkość) pobiera się opłatę jak za jedną sztukę bagażu.

7. W autobusach obsługujących linie pośpieszne obowiązuje zakaz przewozu żywych zwierząt w części pasażerskiej autobusu, z zastrzeżeniem ust. 8. Powyższy zakaz nie dotyczy psów-przewodników osób niepełnosprawnych.

8. Dopuszcza się przewóz wewnątrz autobusu, bez opłaty, małych zwierząt pokojowych i ptaków, jeśli nie są uciążliwe z powodu woni lub hałasu i są zabezpieczone przed wyrządzeniem przez nie szkody poprzez umieszczenie w klatce bądź innym przenośnym pojemniku przystosowanym do przewozu zwierząt. Przewożone zwierzę nie może zajmować oddzielnego miejsca przeznaczonego dla innego pasażera.

9. W autobusie nie wolno przewozić:

1) przedmiotów mogących wyrządzić szkodę podróżnym lub mieniu Przewoźnika i utrudniających warunki odbywania podróży,

2) rzeczy, których przewóz jest zabroniony na podstawie odrębnych przepisów administracyjnych, celnych i sanitarno-porządkowych, w tym: materiałów cuchnących, zapalnych, łatwopalnych, wybuchowych, żrących, trujących, radioaktywnych i innych niebezpiecznych,

3) nabitej broni palnej (zakaz nie dotyczy osób, które są uprawnione do jej noszenia ze względu na pełnioną funkcję),

4) przedmiotów wzbudzających odrazę,

5) zwłoki i szczątki zwłok ludzkich,

6) żywych zwierząt z wyjątkiem przewidzianych w ust. 6-8.

10. W razie uzasadnionego podejrzenia, że bagaż podróżnego zawiera rzeczy, których przewozić nie wolno (ust. 9), przewoźnik ma prawo sprawdzić w obecności podróżnego zawartość tego bagażu, a w razie potwierdzenia się podejrzeń - odmówić zabrania go do przewozu.

11. Jeżeli nie można ustalić właściciela bagażu podlegającego sprawdzeniu, Przewoźnik dokonuje tej czynności przy udziale dwóch postronnych świadków i postępuje z zakwestionowanymi przedmiotami w sposób określony przepisami o rzeczach znalezionych.

12. Po zakończonym przewozie obsługa autobusu wydaje podróżnym rzeczy przewożone w schowku bagażowym za zwrotem odcinka nalepki (wywieszki) identyfikacyjnej. Osobie, która nie może go okazać, przewoźnik wydaje bagaż tylko po udowodnieniu przez nią tytułu własności i po spisaniu danych personalnych tej osoby z ważnego dokumentu tożsamości.

13. Sposób postępowania z rzeczami nieodebranymi przez podróżnego po zakończeniu przewozu określają przepisy o rzeczach znalezionych.

14. Przewoźnik może odmówić przyjęcia jako przesyłki bagażowej rzeczy, które ze względu na ich stan lub właściwości mogą ulec w czasie przewozu uszkodzeniu lub zniszczeniu, jeżeli ich opakowanie jest niewystarczające, albo przy których brak wymaganego opakowania. W razie przyjęcia takich rzeczy do przewozu przewoźnik zamieszcza o tym odpowiednią wzmiankę na bilecie bagażowym. Przewoźnik może również odmówić przyjęcia przesyłki bagażowej, jeżeli załadowanie jej do autobusu mogłoby opóźnić jego odjazd.

15. Przewóz przesyłek określa odrębny Regulamin Przewozu Przesyłek.

ROZDZIAŁ V

Grupowy przewóz osób

§19

1. Grupowy przewóz osób w przewozach regularnych specjalnych i okazjonalnych odbywa się na podstawie umowy, którą zawiera z Przewoźnikiem organizator takiego przewozu.
2. Umowę przewozu uważa się za zawartą z chwilą uzgodnienia przez strony istotnych dla jej realizacji postanowień, a w szczególności:
 - a) rodzaju i wymaganej pojemności autobusu,
 - b) czasu i miejsca podstawienia pojazdu,
 - c) przewidywanego czasu trwania usługi,
 - d) przebiegu trasy i punktu docelowego przewozu,
 - e) miejsc zbierania i wysadzania uczestników przewozu (przystanków),
 - f) wysokości, lub sposobu wyliczania należności, oraz terminu i jej uregulowania,
 - g) innych kwestii, które strony uznają za istotne.
3. Treść umowy powinna być potwierdzona pisemnie.
4. Zawarcie umowy powinno być poprzedzone zamówieniem złożonym przez organizatora przewozu w formie ustnej i pisemnej. Zamówienie ustne wymaga potwierdzenia pisemnego.
5. Treść zamówienia powinna obejmować: nazwę albo imię i nazwisko, oraz adres organizatora przewozu, a także dane potrzebne do ustalenia warunków przewozu i obliczenia należności za usługę.

§ 20

1. W razie odstąpienia przez organizatora od umowy przewozu później, niż w dniu poprzedzającym wykonanie usługi, przewoźnikowi przysługuje odszkodowanie w wysokości 10% należności określonej w umowie. Odszkodowanie w tej samej wysokości przysługuje najemcy w razie odstąpienia od umowy po takim terminie przez przewoźnika.
2. Jeżeli przewoźnik nie może podstawić autobusu o umówionym rodzaju i pojemności, winien niezwłocznie poinformować organizatora jaki pojazd może być podstawiony zastępczo.
3. W przypadku podstawienia autobusu zastępczego przewoźnik nie może żądać od organizatora opłaty wyższej, niż za podstawienie pojazdu zamówionego, chyba, że strony umówią się inaczej.

§ 21

1. Kierowca obsługujący autobus zobowiązany jest podczas przewozu stosować się do dyspozycji organizatora związanych z realizacją usługi.
2. Jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie względy eksploatacyjne i nie zagraża to bezpieczeństwu przewozu, obsługa autobusu może wykonywać dodatkowe dyspozycje i zlecenia organizatora, za które przysługuje Przewoźnikowi dodatkowa zapłata.

§ 22

Organizator przewozu zobowiązany jest do nadzoru nad przestrzeganiem przez uczestników przewozu obowiązujących przepisów porządkowych; najemca i uczestnik przewozu ponoszą solidarną odpowiedzialność za szkody wyrządzone w mieniu przewoźnika, chyba, że strony umówią się inaczej.

ROZDZIAŁ VI

Postanowienia końcowe

§ 23

1. W sprawach nieunormowanych niniejszym regulaminem zastosowanie mają postanowienia ustawy – Prawo przewozowe, z uwzględnieniem wydanych w jej wykonaniu aktów normatywnych oraz przepisy Kodeksu cywilnego.
2. Sądem właściwym do rozstrzygania sporów powstałych przy stosowaniu regulaminu rozpoznaje sąd powszechny właściwy dla siedziby Przewoźnika.
3. Niniejszy regulamin zastępuje dotychczas obowiązujący u Przewoźnika regulamin określający warunki obsługi podróżnych, odprawy oraz przewozu osób, bagażu i rzeczy w transporcie autobusowym.
4. Niniejszy regulamin obowiązuje od dnia 1.01.2011 roku.